

*vi måste
våga se*

En informationsfolder om könsstympning av flickor och kvinnor

Könsstympning av flickor och kvinnor är ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och mot barns rättigheter. Könsstympning är ett grovt övergrepp mot flickor och kvinnor som många gånger sker med familjens heder som förklaring. Det är också en form av grov misshandel och ett allvarligt brott mot svensk lagstiftning.

Fler än två miljoner flickor i ålderna 4–11 år könsstympas varje år världen över enligt UNICEF, men könsstymning utförs även på spädbarn och flickor i övre tonåren¹. Könsstymning förekommer på många håll i världen. Enligt beräkningar från WHO finns det mellan 100 och 140 miljoner könsstympade flickor och kvinnor i världen². Med könsstymning av flickor och kvinnor avses alla ingrepp som innebär att hela eller delar av det yttre könsorganet skärs bort och/eller skadas. Det sker ofta under ohygieniska förhållanden och många gånger helt utan bedövning och ger flickor och kvinnor men och skador för livet.

1. Unicefs faktablad, 2014

2. WHO, 2008

VAD ÄR KÖNSSTYMPNING AV FLICKOR OCH KVINNOR?

Begreppet könsstympning innefattar flera olika typer av ingrepp som handlar om att skada, skära bort hela eller delar av det yttre könsorganet av icke-medicinska skäl.

Typ 1: Förhuden på klitoris skärs bort. Ibland skärs även klitoris, eller delar av klitoris, bort.

Typ 2: Hela klitoris skärs bort, tillsammans med hela eller delar av de inre blygdläpparna.

Typ 3: Alla yttre delar av könsorganet, det vill säga klitoris samt inre och yttre blygdläppar skärs bort. Därefter sys det som är kvar av de yttre blygdläpparna ihop så att slidöppningen täcks för. En liten glipa lämnas kvar för att urin och mensblod ska kunna sippra ut. Kallas även infibulation.

Typ 4: Andra skadliga ingrepp som t ex prickning, snittning, skrapning eller att man bränner klitoris och omgivande vävnad.

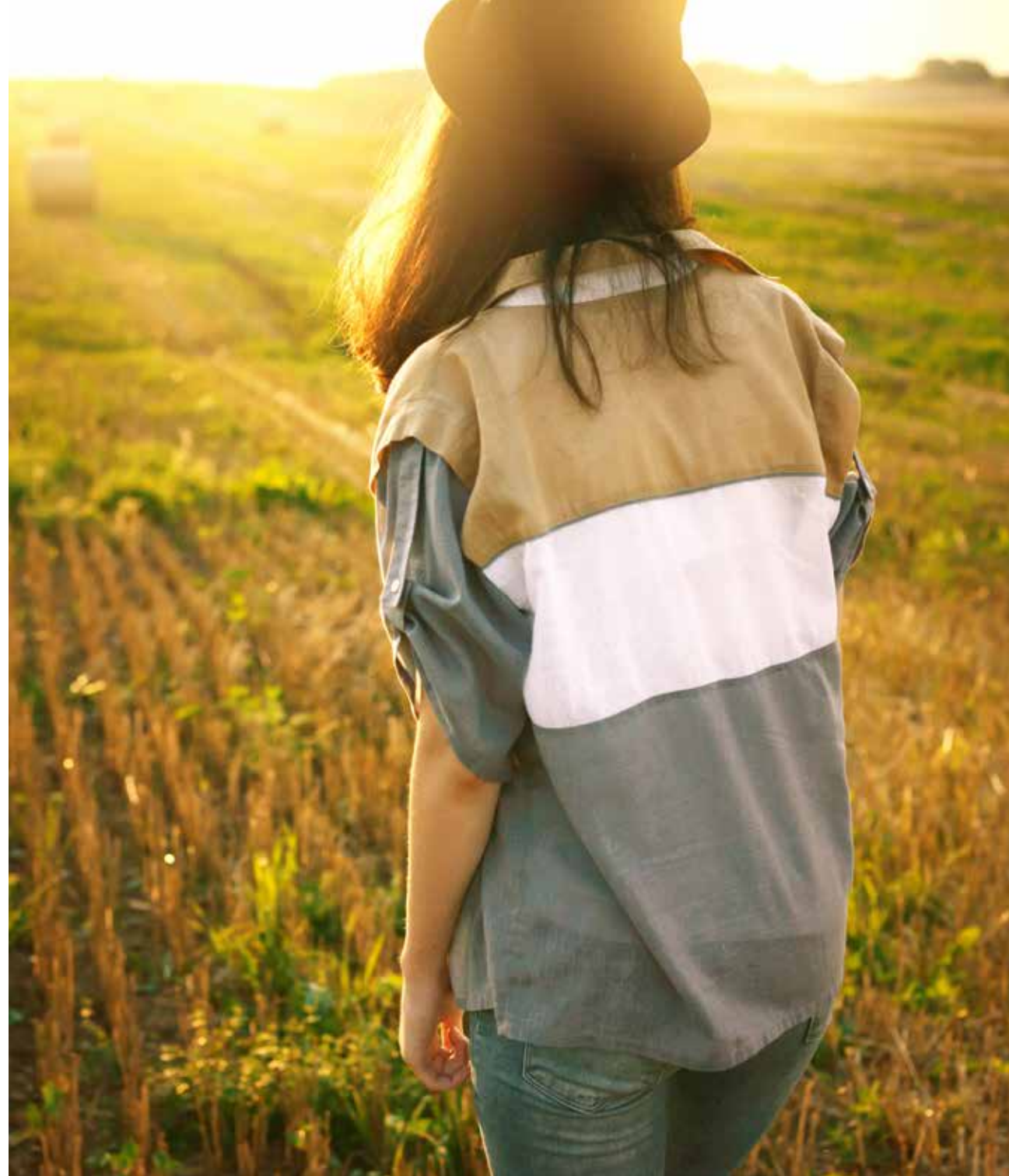
VAD FÅR DET FÖR FÖLJDER?

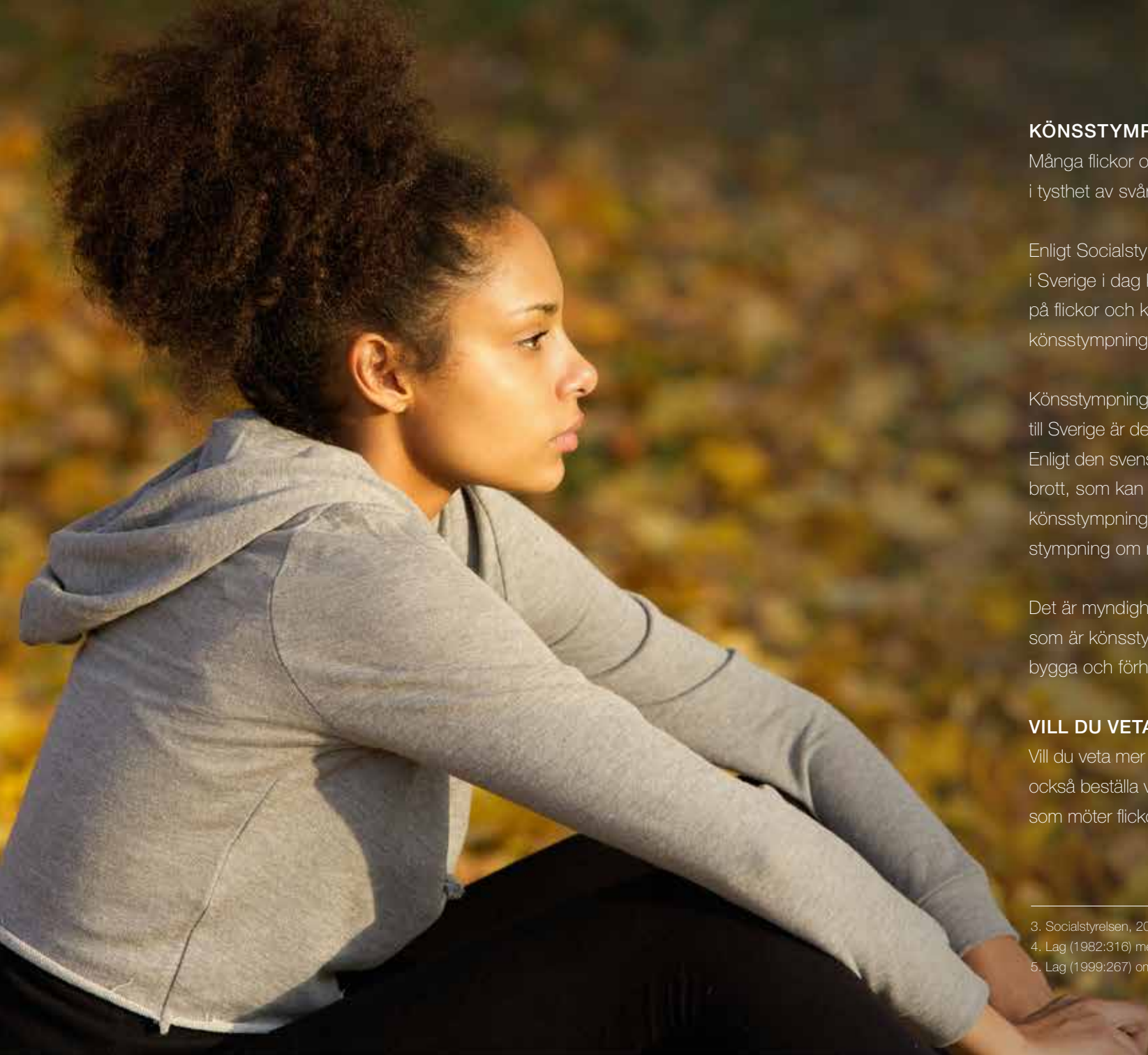
Könsstympning kan medföra både direkta och långsiktiga fysiska och psykiska konsekvenser, som till exempel svår smärta, stress, infektioner och psykisk ohälsa. Direkta fysiska konsekvenser kan innefatta bland annat stora smärtor vid själva ingreppet, som oftast genomförs utan bedövning. Ingreppet kan leda till kraftiga blödningar, och den som utsätts riskerar att drabbas av allvarliga infektioner. Det finns även risk att flickor dör i samband med könsstympningen.

De långsiktiga fysiska konsekvenserna kan variera beroende på vilken typ av ingrepp som har gjorts och under vilka omständigheter. Smärta och värk är en vanlig följd av könsstympning liksom klåda, ärrbildningar och cystor. Det är även vanligt att könsstympade flickor och kvinnor drabbas av återkommande infektioner i underlivet. Könsstympningen kan även leda till infertilitet. För en flicka eller kvinna som blivit utsatt för infibulation är det vanligt att hon får svårt att kissa och att toalettbesök tar väldigt lång tid. Det är också vanligt att mensblodet inte kan rinna ut, vilket kan leda till att det levrar sig. Det kan i sin tur ge upphov till svåra smärtor.

De psykiska konsekvenserna kan både vara direkta och långsiktiga. Själva ingreppet kan försätta flickan i chocktillstånd, då övergreppet ofta sker utan att flickorna är förberedda på vad som ska hända. På lång sikt kan det få stora känslomässiga och psykiska konsekvenser som t.ex. posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). En del flickor och kvinnor kan få ångest och ha upprepade mardrömmar, vissa kan även återuppleva könsstympningen – exempelvis i samband med en gynekologisk undersökning.

Det är därför viktigt att alla yrkesverksamma har en medvetenhet om detta och genom ett professionellt och respektfullt bemötande kan bidra till att minska risken för negativa konsekvenser för den utsatta flickan eller kvinnan.

KÖNSSTYMPNING I SVERIGE.

Många flickor och kvinnor i Sverige är könsstympade. Många av dem lider i tysthet av svåra psykiska och fysiska konsekvenser.

Enligt Socialstyrelsen uppskattas att cirka 38 000 flickor och kvinnor boende i Sverige i dag kan vara könsstympade³. Dessa siffror är dock endast baserade på flickor och kvinnor med ursprung i afrikanska länder, samtidigt som vi vet att könsstympning även utförs på flickor och kvinnor med ursprung i andra länder.

Könsstympning av flickor och kvinnor är förbjudet i lag⁴ i Sverige. Efter anknytning till Sverige är det även förbjudet att könsstympa en flicka utanför Sveriges gränser⁵. Enligt den svenska lagstiftningen är könsstympning av flickor och kvinnor ett allvarligt brott, som kan ge upp till tio års fängelse. Även planering och förberedelse av könsstympning är straffbart, liksom underlåtenhet att anmäla eller avslöja könsstympning om man får kännedom om detta.

Det är myndigheters och yrkesverksammas ansvar att ge flickor och kvinnor som är könsstympade den hjälp och den vård de kan behöva, samt att förebygga och förhindra att ytterligare flickor utsätts för könsstympning.

VILL DU VETA MER?

Vill du veta mer kan du gå in på vår webbplats hedersfortryck.se. Där kan du också beställa vägledningen **"VÅGA SE"**, som vänder sig till yrkesverksamma som möter flickor och kvinnor som är eller riskerar att bli könsstympade.

3. Socialstyrelsen, 2015.

4. Lag (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor

5. Lag (1999:267) om ändring i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Vi arbetar på uppdrag av regeringen mot hedersrelaterat våld och förtryck, som innefattar barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor.